

Dr. Leszek Szymbański pisze o antologii

"Contemporary Writers of Poland"

Antologia "Contemporary Writers of Poland" (ed. Danuta Błaszak) to prezentacja polskiej literatury współczesnej po angielsku, generacji po Herbercie i Miłoszu, przedstawienie Polski Światu. Są tu autorzy ze znacznym dorobkiem. Książkę można nabyć m.in. w księgarni internetowej lulu.com.

Współczesna historia Polski - uchwycenie aktualnego wyrazu literatury jakby fotograficznym aparatem - obraz Polski przez współczesne utwory: Z miliarda sposobów opowiedzenia Amerykanom i innym cudzoziemcom o naszej Ojczyźnie, to najciekawszy i najbardziej trwałe i wartościowe. Żmudna praca edytorska dała wyśmienite rezultaty.

Antologia zawiera głównie poezję oraz kilka opowiadań. Te ostatnie raczej uzupełniają antologię niż stanowią odrębną całość. Imponują nazwiska autorów. Przyznam, że kupiłem antologię ze względu na wiersze mojego przyjaciela Jurka Czajkowskiego. Byłem ciekaw wierszy Jurka przełożonych na angielski. Niespodzianka, że znalazłem tak wiele wyśmienitych utworów. Papież-Polak był także poetą.

Ładna estetyczna okładka autorstwa znanej graficzki Agnieszki Herman.

Antologia rozpoczyna się od wierszy Adama Lizakowskiego. Są i inni znani Polacy mieszkający w Ameryce, m.in. Anna Frajlich - moja ulubiona poetka, Danuta Ruminski, Włodzimierz Holsztyński, Danuta Kosk-Kosicka, Aleksandra Boehm, Eliza Mahoney, Janusz Ihnatowicz, jest również poemat Danuty Błaszak "alonuszka - syberyjska dziewczyna." Pionierską pracą w antologii było przedstawienie polskich literatów mieszkających na stałe w kraju, tych którzy często pod

przymusem uczyli się rosyjskiego i nie mieli okazji w Polsce odgradzonej od Świata zetknąć się bliżej z językiem angielskim.

Kto jest polskim poetą? Polacy mieszkający w Kraju. Polacy mieszkający poza granicami Polski. Ci, którzy czują się Polakami, lecz byli zmuszeni opuścić Ojczyznę. Jest również polskim poetą Vladan Stamenković - Serb mieszkający na stałe w Polsce, tworzący w dwu językach.

Barbara Voit przetłumaczyła znany i piękny wiersz Teresy Kaczorowskiej mówiący o polskich poetach.

Czytając tę poezję widzi się i czuje Polskę. Np. polską przyrodę, m.in "krubiński ogród" w wierszu Staszka Kęsika przetłumaczonym przez Lillę Latus. Rzekę Narew w poemacie Stanisława Stanika ze wspaniałym obrazem zmarszczonej powierzchni wody, rzeki tworzącej zakola. Widzimy zgodne złączenie człowieka z przyrodą, jak np. wierszach Marii Duszki, i miłość do ziemi ojczystej. Nie tylko gwiazdy, lecz i księżyc spadają w oryginalnym wierszu Ewy Karczmarzyk. Są też zawarte w wierszach polskie tradycje i wartości.

Polska łączy się nierozzerwalnie z polską historią. Poczucie historii jest silne w poezji polskiej. Są wiersze nawiązujące do Sybiru i Sowietów, do Wojny. Barbara Osuchowska pisze o listach żołnierzy i kamieniu, który ugodził Goliata. Jest pocisk-kula u nogi, w wierszu Jerzego Czajkowskiego, poety który dźwiga na barkach odpowiedzialność za naród.

Lecz Polska to nie tylko własne podwórko. To poczucie przynależności do Świata. Lidia Kosk łączy w swych podróżach kontynenty, sprawy szerokiego świata i nasze. Poeci antologii czują się częścią naszej planety. Barbara Kobos-Kamińska pisze o Tsunami. Mimo lat izolacji za Stalinizmu, gdy słowo kosmopolita równało się oskarżeniu o wywrotowość, nie zatraciliśmy poczucia przynależności do Zachodu. Adam Lizakowski nawiązuje do Whitmana. Swobodnie porusza się w kregu poezji amerykańskiej a jednocześnie pisze o Miłoszu, Ojczyźnie i

sprawach rdzennie polskich. Również i inni poeci podkreślają przynależność do szerokiej kultury i ogólnej historii. Ichnatowicz tytułuje swój wiersz „Polska Niobe 1939”. Marta Berowska w swym cyklu petyckim nawiązuje do historii Austrii.

Należy odnotować, że poeci mieszkający w U.S.A. bardzo poparli wydanie antologii doskonałymi tłumaczeniami. I tak np. Danuta Ruminski przełożyła m.in. słynny "Erotyk dla następcy" autorstwa Bohdana Urbankowskiego, oraz poemat Eli Galoch. Ela Galoch jest poetką mało znaną Polonii amerykańskiej, nie mówiąc o Amerykanach i przedstawicielach innych narodowości. Choć mieszka w Polsce daleko od wielkich miast, zdobywa wiele nagród w ważnych konkursach organizowanych w Kraju. Poezja Galoch z pięknymi obrazami jarmarków, precyzyjnym użyciem archaizmów i neologizmów jest trudna do tłumaczenia. Jeszcze raz wyrazy uznania dla Danuta Ruminskiej

Wiersze środowiska słupskiego (m.in. Ciesielski, Fryckowski) przetłumaczył polski poeta Andrzej Osóbka i jego wybranka urodzona w Ameryce.

Wszystkie przekłady są mistrzowskie, tak że trudno jest stopniować, ale mój szczególny podziw wzbudziła Barbara Voit, m.in. swym przekładem wiersza ks. Twardowskiego, "spieszmy się kochać ludzi". Jan Twardowski, przyjaciel młodszego pokolenia poetów, odszedł na początku tego roku. Zdażył jeszcze drżącą ręką podpisać zgodę na zamieszczenie swych poematów w Antologii. To jego pożegnanie z Polonią, a jednocześnie pozdrowienie dla świata anglosaskiego. Barbara Voit przetłumaczyła także wiersze Czajkowskiego i poemat Berowskiej.

Marta Berowska stworzyła kilkanaście lat temu nowatorski styl poezji, pisząc cyklicznie jakby rozdziałami powieści. Czajkowski i Berowska to twórcy o dużej wrażliwości politycznej. Reprezentują olbrzymie wartości kulturalne, intuicję i wiedzę. Czują się odpowiedzialni za losy Kraju.

Nie ma co ganić w Antologii, chyba ze bogactwo materiału, czy ilość zaprezentowanych poetw, mogą przytłoczyć czytelnika, który zaznajamia się po raz pierwszy ze współczesną polską poezją. Oczywiście każda antologia kogoś opuści, z rozmaitych względów, za które nie można winić edytorów. Np w niniejszej antologii brak Romana Śliwonika. O ile mi wiadomo p. Danuta Błaszak zamierza Śliwonikowi poświęcić specyficzne omówienie. Również brakuje poetów polskich mieszkających na kresach – niewątpliwie pojawią się w dalszych opracowaniach polskiej literatury współczesnej.

Na zakończenie mała historyjka. Mój sąsiad, którego przodkowie, kiedyś tam bardzo dawno, temu przybyli do Ameryki z kielecczyny, czego się ten Amerykanin raczej wstydzi, pożyczył mój recenzyjny egzemplarz, i mimo przypomnień zwleka z oddaniem, czyta, studiuje, pogrąża się w czar polskiej poezji. Przestałem przypominać, kupiłem sobie własny egzemplarz. Co również polecam gorąco Czytelnikom tej recenzji.

Dr. Leszek Szymański

„Contemporary Writers of Poland” , ed. Danuta Błaszak

Wyd. Dreammeee Little City, Orlando

Druk I kolportaż:

<http://www.lulu.com/content/167702>.